

Pestprotocol

De Tamboerijn

Hoewel de cijfers sterk uiteen lopen, kan met enige zekerheid worden gesteld dat een op de tien kinderen slachtoffer is van pestgedrag. Pesten gebeurt veel op basisscholen. Juist in de levensfase waarin je op zoek bent naar eigen identiteit.

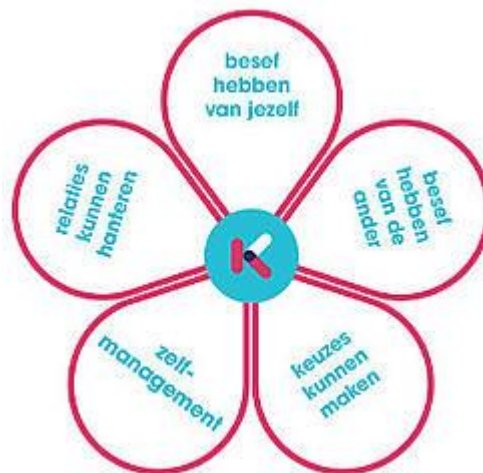
Op de Tamboerijn vinden wij het belangrijk, dat kinderen zichzelf leren kennen, leren ontdekken waar ze goed in zijn en waar hun grenzen liggen. Dat ze leren omgaan met hun emoties en die van anderen. Dat ze zich goed kunnen inleven in anderen en weten hoe ze vriendjes kunnen maken en die relaties goed kunnen houden. Dat ze niet alleen algemeen aanvaarde waarden respecteren, maar die ook actief in hun gedrag laten zien; rekening houdend met de normen die daarbij horen. Hoe ze conflicten zelf kunnen oplossen en hoe ze pestgedrag kunnen herkennen en voorkomen... Dat alles helpt hun sociaal-emotionele vaardigheden ontwikkelen en noemen we: sociaal-emotioneel leren. Daar hebben ze nu en later veel voordeel van. Het gaat wat ons betreft dus om een gezonde balans tussen kennisvakken en sociaal-emotioneel leren (SEL).

Wij gebruiken op onze school Kwink voor sociaal-emotioneel leren. Dat is een online methode voor de hele school. Kwink biedt elk jaar twintig nieuwe SEL-lessen. Die gaan over belangrijke vaardigheden (competenties) die kinderen nu en later nodig hebben om succesvol te kunnen meedoen aan de maatschappij. Centraal staat een positieve groepsvorming. Is een groep veilig en sterk? Dan leren kinderen beter en makkelijker. En... dan komen ze ook voor elkaar op. Dat voorkomt verstrend gedrag zoals pesten. Kwink werkt met animaties en actieve werkvormen. Zo kunnen kinderen de vaardigheden ook echt oefenen. En ze ontdekken hoe ze het geleerde kunnen toepassen in het dagelijks leven: op school, thuis, de club, op straat of waar dan ook.

Kwink is een methode die preventief werkt. Veel gedragsproblemen zijn door het aanbieden van goed onderwijs te voorkomen. Preventie is daarbij het sleutelwoord. Tijdens de lessen wordt positief gedrag aangeleerd en heet tot doel dat onnodige 'reparatie' achteraf niet nodig is.

De definitie van sociaal-emotioneel leren is: het ontwikkelingsproces waarmee je fundamentele levensvaardigheden (SEL-competenties) verwerft zodat we onszelf, onze vriendschappen en ons werk effectief en moreel verantwoord kunnen vormgeven. Belangrijk voor nu en later. Ook in het kader van burgerschap, sociale integratie en mediawijsheid.

Pestprotocol
OBS De Tamboerijn

Gedragdeskundigen stellen: 'Het systematisch aanleren van SEL- competenties (levensvaardigheden) draagt wezenlijk bij aan een veilige leer- en leefomgeving.' Ze doelen daarmee op deze vijf competenties:

Besef hebben van jezelf

- Kunnen inschatten van je eigen gevoelens
- Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht
- Een gezond zelfvertrouwen

Besef hebben van de ander

- Empathie
- Perspectief nemen
- Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen
- Sociale signalen kunnen oppakken en interpreteren

Keuzes kunnen maken

- Weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander
- Bijdragen aan een positief klimaat in je school
- Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag

Zelfmanagement

- Impulscontrole bij stressvolle situaties
- Omgaan met heftige emoties
- Doelgericht gedrag

Relaties kunnen hanteren

- Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
- Sociale druk weerstaan
- Conflicten oplossen

Pesten en preventie

We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander doelbewust is, langere tijd aanhoudt en er sprake is van machtsongelijkheid. Uit

Pestprotocol

OBS De Tamboerijn

wetenschappelijke literatuur over pesten blijkt dat je moet uitgaan van het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep om pesten te voorkomen. Bij pesten is sprake van herhaaldelijk verbaal of fysiek beschadigen van een ander en/of het sociaal uitsluiten van de ander uit de groep. Pestgedrag wordt dus niet per se gedefinieerd door de handeling zelf, maar meer door de bedoeling van die handeling (schaden, buitensluiten). De signaalkaart pesten (www.sameninontwikkeling.nl/samen-onderzoeken/pesten) is een goed hulpmiddel zijn om een situatie goed in te schatten.

Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Tijdens de Kwink- lessen leren kinderen hoe dat moet. We willen de leerling mede- eigenaar maken van zijn of haar eigen leerproces. Dit doen wij mede door de minimaal een keer per jaar in groep 5-8 de vragenlijst Zien! Leerling leer- en leefklimaat in te laten vullen. Deze vragenlijst toont hoe leerlingen hun leer- en leefklimaat beleven.

Naar aanleiding van de uitslag(en) werken wij cyclisch in een proces van waarnemen, begrijpen, wegen, plannen, handelen en evalueren. De leerkracht, samen met de leerling en ouders, observeert en weegt, na analyse van de vragenlijst en het gedrag, af welke interventies gekozen moeten worden op groepsniveau en/ of leerlingenniveau.

Pestprotocol

OBS De Tamboerijn

Pesten.

Preventief.

- Door het inzetten van groepsvormende activiteiten aan het begin van het schooljaar proberen we een positief groepsklimaat te creëren, waarin elk kind zich kan ontplooiën en een positief zelfbeeld kan ontwikkelen. Van belang is hierbij het vormen van groepsregels volg hiervoor de methode Kwink.
- Wanneer dit nodig is, maar zeker na elke vakantie (herfst-, kerst-, voorjaars- en meivakantie) wordt er opnieuw aandacht besteed aan een positief groepsklimaat.
- De IB-er monitort naar aanleiding van groeps- en leerlingenbesprekingen het welbevinden van de leerlingen.
- Voor de herfstvakantie worden door de leerlingen vragen beantwoord, die gebruikt worden om een sociogram te maken. Deze sociogrammen worden bekeken door de IB-er en de leerkrachten. Signalen uit deze lijst worden besproken en zo nodig worden er acties ondernomen.
- Voor de kerstvakantie worden door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 de ZIEN!-observatielijst ingevuld. Deze lijst wordt besproken met de intern begeleider en zo nodig worden er acties ondernomen.
- De leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen rond de herfstvakantie de leef- en leerklimaatvragenlijst in van ZIEN! (inclusief vragen over pesten). Deze worden bekeken door de leerkrachten, besproken met de intern begeleider, zo nodig worden ook acties ondernomen. Bij een signaalscore van Pestbeleving en Pestgedrag wordt er een gesprek met de leerling gehouden.
- De leerkrachten gebruiken Kwink voor het vormgeven van lessen sociaal-emotionele ontwikkeling. Leerkracht proberen tijdens deze lessen alert te zijn op signalen van mogelijke problemen op dit gebied en bespreken dit zo nodig met de kinderen, ouders, collega's en de intern begeleider.

Pestprotocol

OBS De Tamboerijn

Curatief

Mocht er sprake zijn van een situatie waarin gepest wordt, dan volgen wij de Vijfsporenaanpak:

1. De verantwoordelijkheid van de school/leerkrachten.

De leerkracht/ouder/leerling meldt een incident bij de intern begeleider en/ of directeur.

Er wordt een notitie gemaakt in ParnasSys bij de gepeste en de pestende leerling.

2. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt.

Er wordt altijd individueel met de leerling gepraat, zodat de leerling zijn verhaal kan doen en de leerkracht (of anderen) in kan schatten of er sprake is van pesten. De leerling wordt altijd serieus genomen. Met het kind wordt overlegd over en gewerkt aan mogelijke oplossingen, in samenwerking met de ouders. Verslagen hiervan worden genoteerd in ParnasSys.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld :je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Het gepeste kind niet 'over' beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen;

3. Steun bieden aan het kind dat pest.

Er wordt altijd individueel met de leerling gepraat, zodat de leerling zijn verhaal kan doen en de leerkracht in kan schatten of er sprake is van pesten. Als er sprake is van pesten moet met het kind besproken worden wat pesten voor een ander betekent. Het kind moet ook geholpen worden om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen. Vervolgens wordt het kind ook geholpen om zich aan regels en afspraken te houden. Een voorwaarde is ervoor te zorgen dat het kind zich veilig voelt en dat er uitgelegd wordt wat de leerkracht (of anderen) gaan doen om het pesten te stoppen. Er moeten grenzen gesteld worden en consequenties aan verbonden, in samenwerking met de ouders.

Er worden follow-upgesprekken gehouden. De leerkracht kan dit zelf doen en/ of in samenwerking met de intern begeleider. Verslagen hiervan worden genoteerd in ParnasSys.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

Pestprotocol

OBS De Tamboerijn

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stopeerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

4. De ouders van het gepeste en het pestende kind steunen.

De leerkracht of ander verantwoordelijke meldt in het geval van pesten dit altijd aan de ouders van de gepeste en de pestende leerling en bespreekt de te volgen maatregelen. Er wordt informatie en advies gegeven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt. Zo nodig worden ouders doorverwezen naar deskundige ondersteuning. Als de leerkracht deze melding doet, bespreekt hij altijd met de intern begeleider de verkregen informatie uit deze gesprekken en de acties die ondernomen zijn. Verslagen hiervan worden genoteerd in ParnasSys.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;

Pestprotocol

OBS De Tamboerijn

- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

5. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.

De leerlingen kunnen altijd pestsituaties melden bij de leerkrachten/intern begeleider. Dit kan in een gesprek maar ook door middel van een briefje. Als er gepest wordt, dan volgt een gesprek met alle kinderen van de groep over pesten en over hun eigen rol daarbij. Er wordt met de kinderen overlegd over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen, waarbij ze eventueel zelf een actieve rol spelen. De leerkracht voert deze gesprekken en ziet toe op het uitvoeren van de oplossingen. Zowel de leerkracht als de intern begeleider zijn altijd op de hoogte van de informatie uit het gesprek en de mogelijke oplossingen. Deze aanpak moet systematisch zijn, er moet steeds op teruggekomen worden, bijvoorbeeld tijdens leerlingenbesprekingen of groepsbesprekingen.

Ouders.

- Tijdens de contactmomenten met de ouders wordt er altijd gevraagd naar het welzijn van de kinderen. Als er tussentijds vragen/zorgen zijn over het welzijn van het kind wordt er contact opgenomen met de ouders.
- In de schoolgids en/of op website is ook aandacht besteed aan pesten en worden ouders opgeroepen om contact met de school op te nemen als zij weten of vermoeden dat er kinderen gepest worden.
- Ouders kunnen altijd contact opnemen met de intern begeleider om situaties of zorgen te bespreken.

Pestprotocol

OBS De Tamboerijn

Adviezen aan de ouders van onze school:

- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!